

Hallituksen esitys Eduskunnalle terveydenhoitolain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Terveyslautakunnalla on oikeus terveydellisen vaaran uhatessa antaa välttämättömiä määräyksiä vaaran poistamiseksi. Kiireellisissä tapauksissa myös lääninhallitus ja lääkintöhallitus voivat antaa tällaisia määräyksiä. Terveysvalvontaviranomaisten toimintavalmiuden lisäämiseksi eh-

dotetaan, että terveyslautakunta veloitettaisiin ennakolta varautumaan äkillisiin, terveydellistä vaaraa aiheuttaviin tilanteisiin.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan helmikuussa 1982.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Terveyslautakunnalla (469/65) 82 §:n mukaan terveyslautakunnalla on oikeus antaa välttämättömiä määräyksiä terveydenvaaran tai ympäristölle aiheutuvan terveydellisen haitan poistamiseksi.

Yllätyksellisten terveydellisiä vaaroja ja haittoja aiheuttavien tapahtumien edellyttämään toimintaan on parhaat mahdollisuudet silloin, kun tilanteisiin on ennakolta varauduttu. Lakiehdotuksen tarkoituksena on saada viranomaiset kiinnittämään jo ennakolta huomiota niihin vaaratekijöihin, joita niiden toimialueella mahdollisesti on. Tartuntatautien osalta valmiutta on jo kehitetty yhteistyössä sairaanhoito-organisaation kanssa.

Yhteiskunnan monimutkaistuessa ja toiminnan keskittyessä vakavien onnettomuuksien mahdollisuudet ovat lisääntyneet. Maanteillä ja rautateitse kuljetetaan suuria määriä vaarallisia aineita ja myrkyjä. Lisäksi nämä aineet ovat hyvin erilaisia, ja niistä aiheutuvien vaarojen arvioiminen ja niiden torjumiseksi tarvittavien toimenpiteiden suunnittelu vaatii erityistä asiantuntemusta.

Jos päästön tai vastaavan elinympäristöön kohdistuvan onnettomuuden seurauksena ilma, vesi tai elintarvikkeet pilaantuvat, viranomaisten tulisi ennakolta varautua siihen, miten esimerkiksi käyttökiellot ja rajoitukset, jotka on

annettu muun muassa terveydenhoitolain tai sen 27 §:n tarkoittamissa tapauksissa muun lainsäädännön nojalla, voidaan toteuttaa.

Lakiehdotuksen tarkoittama toiminta liittyy osana muuhun väestön turvallisuuteen kohdistuvaan toimintaan. Terveysviranomaisten tehtävä terveysvaarojen ehkäisijänä ja loukkaantuneiden hoidon järjestämisessä kytkeytyy läheisesti palo- ja pelastuspalveluviranomaisten työhön. Palo- ja pelastustoimen, kuten myös sairaanhoito-organisaatiolla, on jo suunnitelmat äkillisten onnettomuustilanteiden ja luonnontapahtumien varalta. Terveyslautakuntaan lisättäväksi ehdotettavalla 82 a §:llä toteutettavan varautumisveloitteen tarkoituksena ei ole luoda uutta suunnittelujärjestelmää. Varautumisella on tarkoitus terveysviranomaisten toimivaltaan kuuluvien asioiden osalta täydentää sitä suunnittelua, joka perustuu palo- ja pelastustoimesta annetun lain (559/75) 8 §:ssä tarkoitetulle suunnitelmalle.

Varautuminen onnettomuuksien varalle edellyttäisi, että terveysviranomaiset selvittävät ja ottavat huomioon kaikki toimialueellaan olevat seikat, joista voi aiheutua äkillistä terveydellistä vaaraa. Tämä edellyttää selvitystä siitä, mitä vaarallisia tai myrkyllisiä aineita alueella säännöllisesti säilytetään taikka kuljetetaan alueen kautta. Lisäksi terveysviranomaisten olisi varauduttava osallistumaan mahdollista terveydellistä vaaraa aiheuttavien tapahtumien seurausten arviointiin. Toimintavalmiui-

den parantamiseksi tulisi terveystarkastajien ja muun ympäristöterveydenhuoltohenkilöstön täydennyskoulutusta tehostaa.

Tarkoitus on, että lääkintöhallitus ja lääninhallitukset terveydenhoito-oloja valvovina ja kehittävinä viranomaisina antaisivat ohjeita vaaratilanteisiin varautumisesta sekä ympäristöterveydenhuollon hälytys- ja ilmoitusjärjestelyjen kehittämistä. Lääkintöhallitus huolehtii myös siitä, että sen käytössä olisi riittävästi asiantuntijoita äkillisten vaaratilanteiden varalta ottaen huomioon myös asiantuntemuksen tarve virkajan ulkopuolella. Lääkintöhallitus sopisi tarvittavasta yhteistyöstä sisäasiainministeriön pelastusosaston ja eri asiantuntijalaitosten kanssa. Tällaisia laitoksia ovat muun muassa kansanterveyslaboratorio, säteilyturvallisuuksilaitos ja työterveyslaitos.

Viranomaisten yhteistyö kaikilla tasoilla onnettomuustilanteissa sekä tartuntatauti- ja myrkytystapauksissa on välttämätöntä.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Toimintavalmiuden parantaminen ei aiheuta lisäkustannuksia valtiolle tai kunnille, lukuun ottamatta henkilöstön kurssimaisesta koulutuksesta mahdollisesti aiheutuvia vähäisiä kustannuksia.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan saatettavaksi voimaan helmikuussa 1982. Ennen lain voimaantuloa voitaisiin ryhtyä lain täytäntöönpanemiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki terveydenhoitolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti lisätään 27 päivänä elokuuta 1965 annettuun terveydenhoitolakiin (469/65) uusi näin kuuluva 82 a §:

82 a §

Terveyslautakunnan tulee yhteistoiminnassa muiden asianomaisten viranomaisten ja laitosten kanssa ennakolta varautua huolehtimaan mahdollisten onnettomuuksien tai vastaavien tapausten aiheuttaman erityisen terveydellisen vaaran ehkäisemiseksi tarvittavista valmius- ja varotoimenpiteistä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 23 päivänä lokakuuta 1981

Tasavallan Presidentin estyneenä ollessa

Pääministeri

MAUNO KOIVISTO

Sosiaali- ja terveysministeri *Sinikka Luja-Penttilä*